

stów, a mianowicie Sebastiana Fesingera, Pinsla i Antoniego Osińskiego. Obok nich działa jednak plejada snycerzy, ich uczniów i współpracowników nie dorównujących im może talentem i siłą indywidualności, ale nadających swej twórczości charakterystyczne piętno lokalne. Nie wszyscy oni działali we Lwowie, istniała bowiem kategoria wędrownych rzeźbiarzy, o których dowiadujemy się przygodnie z kronik klasztornych lub kościelnych, nie podających nieraz nawet ich nazwisk.

Czynną działalność rozwijali też mistrzowie, którzy osiadali na prowincji może ze względów materialnych. Prowadzili tam większe pracownie, gdyż robocizna była tam tańsza niż w wielkim mieście. I dopiero zsumowanie wszystkich tych okoliczności daje wyczerpujące pojęcie o lwowskiej rzeźbie rokokowej. Odznaczała się ona dużą aktywnością i uznaniem współczesnych, o czym świadczy fakt, że jej dzieła spotykamy i z dala od środowiska lwowskiego, na ziemi przemyskiej, sanockiej, sandomierskiej, lubelskiej, chełmskiej, oczywiście także na Wołyniu i Polesiu, dochodząc na północy aż do Narwi. Jak wyglądały te sprawy na dalszych terenach wschodnich, a więc na Podolu i na Ukrainie, gdzie ich obecność sygnalizowano w Kamieńcu Podolskim i w Berdyczowie, dokładnie stwierdzić trudno ze względu na brak materiałów¹. Znaną są

¹ Podaję jedynie wybrane pozycje bibliograficzne: Z. Hornung, *Ze studiów nad rzeźbą polską XVIII wieku. Figury drewniane w kościele ormiańskim w Stanisławowie*, Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie, T. X, 1930, s. 66 in.; tenże, *Mistrz figur z kościoła OO. Dominikanów we Lwowie*, tamże, t. XI, 1931, s. 4 in.; A. Bochnak, *Ze studiów nad rzeźbą lwowską w epoce rokoka*, Kraków 1931; T. Mańkowski, *Mistrz lwowskich figur dominikańskich. (Sebastian Fesinger)*, Sprawozdania Towarzystwa Naukowego we Lwowie, T. XV, 1935, s. 10 in.; tenże, *Przeistoczenia katedry za arcybiskupa Sierakowskiego i ówczesni rzeźbiarze lwowscy*, tamże, t. XV, 1935, s. 73 in.; tenże, *Rokokowe antependia fundacji Mikołaja Potockiego*, Sprawozdania PAU, 1936, nr 2; Z. Hornung, *Pierwsi rzeźbiarze lwowscy z okresu rokoka*, Lwów 1936; J. Hornung, *Lwowska plastyka reliefowa XVIII wieku*, Arkady, R. 3; 1937, nr 3, s. 120 i n.; Z. Hornung, *Antoni Osiński najwybitniejszy rzeźbiarz lwowski XVIII stulecia*, Warszawa 1937; T. Mańkowski, *Lwowska rzeźba rokokowa*, Lwów 1937; J. Kowalczyk, *Prace rzeźbiarskie Macieja Polejowskiego w Sandomierskim i na Lubelszczyźnie*, Sprawozdania Towarzystwa Naukowego w Toruniu, t. 11, 1957, s. 123 i n.; B. Majchrzycka, *Ołtarzowa rzeźba figuralna Antoniego Osińskiego w kościele OO. Bernardynów w Leżajsku*, Roczniki Humanistyczne, R. 4, 1957, Lublin 1958, s. 185 i n.; S. Michalczyk, *W sprawie autorstwa rzeźb figuralnych w kościele popaulińskim we Włodawie i popijarskim w Chełmie*, Biuletyn Historii Sztuki, R. 20, 1958, nr 3/4, s. 405 in.; J. Kowalczyk, *Ze studiów nad geografią lwowskiej rzeźby rokokowej*, w: *Rokoko. Studia nad sztuką 1. połowy XVIII wieku*, Materiały sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki, zorganizowanej wspólnie z Muzeum Śląskiem we Wrocławiu, październik 1968, Warszawa 1970, s. 199-217; tenże, *Dzieła Macieja Polejowskiego w Ziemi Sandomierskiej*, Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego, t. 6, 1970. Najpełniejsze zestawienie bibliografii podaje J. Kowalczyk w Roczniku Muzeum Świętokrzyskiego, t. 6, 1970, s. 138.